

Regeringen, Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
anna.cedrum@regeringskansliet.se
cecilie.windspoll@regeringskansliet.se

Yttrande över EU-kommissionens förslag till industriutsläppsportalsförordning och reviderat industriutsläppsdirektiv

Er beteckning: M2022/00853

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Kronobergs län tillstyrker förslaget till den nya industriutsläppsportalsförordningen och de föreslagna ändringarna i deponidirektivet.

Länsstyrelsen är inte säker på att de föreslagna ändringarna i industriutsläppsdirektivet är det bästa styrmedlet för att minska utsläppen från djurhållande verksamheter. Vi har svårt att bedöma den positiva miljöeffekten och om förslaget är ett kostnadseffektivt sätt att minska utsläppen från djurhållande verksamheter. Det beror också på hur ändringarna i direktivet införlivas i svensk lagstiftning. Berörda djurhållande verksamheter kommer att få ytterligare krav på rapportering och redovisning av uppgifter samt krav på att använda viss teknik för att minimera utsläpp till luft och vatten. Det är med det underlag som beskrivs i remissen svårt att förutse hur dessa ändringar skulle påverka företagen. Införande av generella bestämmelser för djurhållande verksamheter och förslaget om att nötkreatur också ska omfattas av direktivet kräver enligt Länsstyrelsen att vägledning till verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter behöver tas fram samt att en revidering görs av industriutsläppsförordningen. De generella reglerna för djurhållande verksamheter som föreslås av EU-kommissionen bör enligt Länsstyrelsen vara enkla att tillämpa för att underlätta för verksamhetsutövarna.

Länsstyrelsen är positiv till förändringar av industriutsläppsdirektivet som innebär förenkling och förtydligande av direktivets tillämpning samt främjande av ny teknik som minskar utsläpp och resursanvändning.

Förslag till ny industriutsläppsportalsförordning

Länsstyrelsen ser fördelar med att den rapportering som verksamhetsutövarna enligt olika lagkrav är skyldiga att göra görs i samma portal och likt idag i samband med miljörapporteringen via Svenska miljörapporteringsportalen (SMP). Det underlättar och sparar tid för verksamhetsutövarna och tillsynsmyndigheterna. En samlad databas ger en enkel överblick över utsläppen i de olika EU-länderna vilket möjliggör jämförelse av data inom branscherna. Det är också positivt att förbrukning av energi, vatten och råmaterial nu också föreslås rapporteras på ett sätt som gör att datan samlas in till EU:s industriutsläppsportal och därmed kan användas som underlag vid framtagande av nya BREF- och BAT-dokument. För att datan ska bli jämförbar är det dock av vikt att begreppet anläggning tillämpas på samma sätt i EU:s medlemsstater.

Förändringar i industriutsläppsdirektivet

Allmänna synpunkter på föreslagna förändringar av direktivet

Länsstyrelsen tillstyrker de förändringar som innebär att industriutsläppsdirektivet förtydligas och som förenklar tillämpningen av direktivet. Det är också positivt att förändringar som säkerställer allmänhetens tillgång till information och deltagande i beslutsprocesser föreslås.

Kronobergs län har idag inga tillståndsgivna verksamheter som bedriver pyrolys av kol eller andra bränslen, tillverkning av litiumjonbatterier eller utvinning och bearbetning av vissa icke-energimineral såsom industrimineral och metallhaltiga malmer, kallvalsverk, tråddragning, smedjor med smidespressar och smedjor med hammare samt förbehandling och färgning av textilfibrer eller textilier och har därför svårt att bedöma hur dessa verksamheter skulle påverkas om de skulle omfattas av industriutsläppsdirektivet. Av samma skäl är det också svårt för Länsstyrelsen att bedöma om de mängdgränser som föreslagits för att direktivet skulle tillämpas är rimliga.

Länsstyrelsen har däremot tillsyn över tillståndspliktiga verksamheter med fjäderfän, svin och nötkreatur och bedömer även att tilläggen genom artikel 70 a-70 i skulle innebära att ytterligare verksamheter som idag är anmälningspliktiga skulle omfattas av industriutsläppsbestämmelserna.

Kapitel VIa - Artikel 70 a-70 i och bilaga Ia

Förslagen i artikel 70 a-70 i innebär att verksamheter som överskrider hållande av 150 LSU av djurslagen fjäderfä, svin och nötkreatur nu ska omfattas av industriutsläppsdirektivet. 150 LSU motsvarar enligt bilaga

2 till Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 808/2014 150 mjölkkor, 500 slaktgrisar, ca 5 000 andra fjäderfä, eller ca 10 700 värphöns. Enligt den nuvarande lydelsen i direktivet går gränsen för tillämpning av bestämmelserna vid 40 000 platser för fjäderfä, 2 000 platser för slaktsvin och 750 platser för suggor. Nötkreatur omfattas idag inte av direktivet.

Länsstyrelsen konstaterar att tillståndsplikt idag råder för samtliga industriutsläppsverksamheter i Sverige och att en industriutsläppsverksamhet enligt industriutsläppsförordningen definieras som en verksamhet som är tillståndspliktig eller omfattas av ett tillstånd enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) med en verksamhetskod som slutar med -i. Om förslaget går igenom skulle det antingen innebära att ett stort antal djurhållande gårdar som idag inte är tillståndspliktiga skulle bli tillståndspliktig eller att industriutsläppsförordningen skulle behöva anpassas för att även innehålla anmälningspliktiga verksamheter. Något som motsvarar registreringsplikt för miljöfarliga verksamheter, vilket nämns i remissen, finns idag inte i svensk lagstiftning. Länsstyrelsen bedömer att det närmast motsvarande alternativet i den svenska lagstiftningen är anmälningsplikt C enligt 10 § miljöprövningsförordningen (2013:251). Kostnaden för att införa tillståndsplikt för vissa djurhållade verksamheter med hållande av djur motsvarande 150 LSU är Länsstyrelsen inte övertygad om är rimlig jämfört med den miljönyttan som tillståndsplikten förväntas medföra.

I förslaget anges även att tillämpningen av industriutsläppsdirektivet ska vara förenklad för verksamheter som föder upp fjäderfän, grisar och nötkreatur eftersom de inte föreslås omfattas av de bestämmelser som övriga industriverksamheter (punkt 6.6 i bilaga 2 tas bort), samt att kommissionen avser ta fram generella regler för gränsvärden för utsläpp, gränsvärden för miljöprestanda, praxis för landspridning och praxis för att förebygga och begränsa föroreningar verksamheter som föder upp djur (artikel 70 i). Länsstyrelsen anser att en tillämpning av direktivet genom anmälningsplikt skulle kunna vara möjlig först efter en revidering av Sveriges industriutsläppsförordning och under förutsättning att tydlig vägledning gällande tillämpning av bestämmelserna och hur en sådan anmälan ska bedömas kan tillhandahållas av Jordbruksverket. Länsstyrelsen bedömer att vägledningen behövs eftersom det kan finnas handläggare på kommuner som inte bedrivit tillsyn på andra industriutsläppsverksamheter eftersom de inte har tillsynsansvaret för några tillståndspliktiga verksamheter. Kommunens handläggare skulle i och med förslaget om införande av generella regler och en sänkning av tillämpningsgränserna för

djurhållare av gris, fjäderfä och nötkreatur för första gången därför tillämpa bestämmelserna i industriutsläppsförordningen.

Länsstyrelsen ser fördelar ur konkurrenssynpunkt att samma regler gäller för djurhållande verksamheter i EU:s medlemsländer, men anser att det är viktigt att bestämmelserna måste vara tydliga och enkla att tillämpa samt att tillräcklig vägledning om dess tillämpning finns att tillgå. Detta eftersom djurhållande verksamheter ofta är fåmansföretag där tillgång till samma kompetens inom miljölagstiftning kanske inte finns att tillgå. Sveriges livsmedelsstrategi strävar bland annat efter att regelförenklningar och administrativa lättnader ska ske för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i branschen. I det fall direktivet skulle gå igenom skulle fler verksamheter omfattas av industriutsläppsdirektivet, vilket också innebär en ökad administrativ börda samt ytterligare kostnader för exempelvis konsulttjänster.

Kapitel IIa, Artikel 27–27d

Länsstyrelsen är positiva till att förslaget syftar till att främja innovationer och ny teknik. Tillstånd enligt miljöbalken kan idag också vara begränsande för verksamheters utveckling då en ny tillståndsansökan många gånger kan krävas för att ändra tekniker för rening eller andra ändringar i processen som avviker från det man beskrivit i ansökan om sitt befintliga tillstånd. Tillståndsprocesser kan vara tidskrävande och kostsamma. Länsstyrelsen anser därför att alla förändringar som förenklar för verksamhetsutövare att tillämpa nya, mer miljövänliga och resurseffektiva metoder är positiva.

Förändringar av deponeringsdirektivet

Kommissionen föreslår i samband med ändringarna att artikel 1 i andra stycket i rådets direktiv (1999/31/EG) av den 26 april 1999 om deponering av avfall (deponidirektivet) ska tas bort vilket medför att BAT-slutsatser kan tas fram för deponier inom ramen för industriutsläppsdirektivet. Länsstyrelsen välkomnar detta förslag.

För verksamheter som idag anger deponering som sin IED¹-huvudverksamhet och som även på samma anläggning bedriver IED-sidoverksamhet i form av avfallsbehandling (som också omfattas av industriutsläppsbestämmelserna) börjar de beslutade BAT²-slutsatserna för avfallsbehandling aldrig att gälla. Enligt industriutsläppsdirektivet

¹ IED – Industrial Emissions Directive – industriutsläppsdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp (samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar)

² BAT – Best Available Technique – Bästa tillgängliga teknik

behöver inte sidoverksamhetens BAT-slutsatser följas innan fyra år efter det att huvudverksamhetens BAT-slutsatser publiceras. I och med att det med den nuvarande formuleringen i artikel 1 i deponeringsförordningen inte har funnits möjlighet att ta fram BAT-slutsatser för deponier har därför någon redovisning av hur dessa verksamheter förhåller sig till BAT-slutsatserna för avfallsbehandling skett, inte heller har utsläppskraven i BAT-AEL³ varit gällande. Detta kan ha medfört regellättnader för vissa avfallsbehandlande verksamheter som också kan påverka konkurrensen inom branschen. Dessutom anser Länsstyrelsen att det finns fördelar med att komplettera deponeringsdirektivets bestämmelser eftersom det sker en utveckling inom branschen. Framtagande av BAT-slutsatser som kontinuerligt uppdateras bedöms av Länsstyrelsen vara ett lämpligt sätt att göra detta. Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen att förslaget om att BAT-slutsatser för deponier nu ska kunna tas fram är bra och tillstyrker därför detta förslag.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Malin Almqvist med miljöskyddshandläggare Olivia Emanuelsson som föredragande. I handläggningen har även enhetschef för miljöskyddsenheten Anders Brännström och landsbygdsdirektör Stefan Carlsson medverkat.

³ BAT-AEL – Best Available Technique Associated Emission Level - BAT-slutsats med tillhörande utsläppsnivå/utsläppsvärde